

B TIDSKRIFT FÖR BRANDVÄSENDET

Band 8.

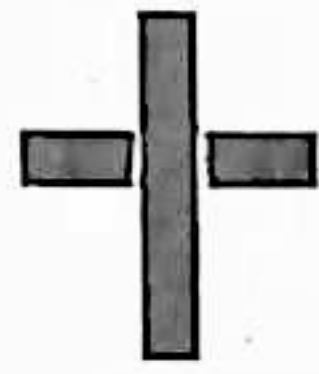
OKTOBER 1917.

N:r 10.

Pronumerationspris inkl. postarvode:
För helt år Kr. 5:—
Lösnummerpris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIFVARE:
LÖJTNANT E. ENANDER, GÖTEBORG.
REDAKTIONENS ADRESS: GÖTEBORG 7. RIKST. 59.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.
Utkommer med 12 nummer pr år.

S. A. Dencker.

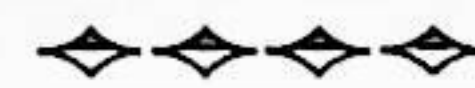
Lördagen den 6 d:s afled i Landskrona efter en kort sjukdom vid 53 års ålder Fanjunkaren S. A. Dencker. Det är till största delen genom sitt arbete inom den frivilliga brandkårsväsendet, som Fanjunkare Dencker blifvit bekant för den stora allmänheten. Hans energiska verksamhet för bildande af frivilliga brandkårer på landsbygden resulterade år 1912 i bildandet af Sveriges Riksförbund af Frivilliga brandkårer, och var D. till den 1 Oktober i år förbundets brandkonsulent och styrelsemedlem. När D. år 1908 började sin egentliga verksamhet för ordnandet af landsbygdens brandskydd, fanns det endast trenne frivilliga kårer. F. n. äro till Riksförbundet anslutna c:a 150 frivilliga brandkårer landet rundt, och nya kårer tillkomma alltjämt. För tjänsten af detta goda resultat tillkommer till större delen D., ehuru man icke får underskatta betydelsen af, att han i sitt arbete haft ett mycket godt stöd i förbundets styrelse. Fanjunkare Dencker har emellertid med outplånlig skrift knutit sitt namn till den frivilliga brandkårsväsendets historia och därmed till hela landsbygdens brandväsende. Han har på detta område varit verkligt banbrytande, och ingen bättre minnesstod torde kunna resas öfver honom, än att fortsätta och befästa det verk, han med så god framgång påbörjat.

Men det har icke endast varit inom den frivilliga brandkårsväsendet, som D., särskildt efter sitt afsked från militärtjänsten, verkat. Han har mycket ifrat för bildandet af räddningssällskap och räddningskårer, och hafva bl. a. i Skåne bildats sådana för sjuktransporter och räddningsverksamhet på landsbygden.

D. har äfven under ett par års tid varit chef för Landskrona brandkår, varit medlem af denna stads

fullmäktige, varit utgifvare af Svensk Underofficers-tidning, m. m. Sista åren har han utgifvit Tidskrift för Sveriges Frivilliga brandkårer. D. var med ett ord en mångsidigt intresserad person, som i allt hvad han tog sig före gick till verket med okuflig energi och beslutsamhet. Han tänkte sällan på att spara sig själf, när han satt sig ett mål före.

Af yttre utmärkelser, som kommit D. till del, märkas Svärdsmedaljen samt tvenne utländska brandkårsförbunds guldmedaljer, minnesgåvor m. m.

Karbidlampor.

Återkommande till frågan om karbidlampor återgifva vi här nedan de af statens inspektör för explosiva varor utarbetade föreskrifter för tillverkning af dylika lampor:

Föreskrifter för tillverkare av handacetylénlampor.

§ 1

Karbidbehållaren må icke göras större än för högst 1/2 kg. karbid.

§ 2.

Karbidbehållaren må endast tillverkas af järnplåt, gjutjärn eller messing.

Användes järnplåt skall denna vara pressad eller svetsad af minst 0.7 m.m. godstjocklek samt förblyad eller på annat sätt skyddad mot rost.

Användes gjutjärn skall godstjockleken vara minst 3 mm.

Användes messing skall denna vara helpressad eller hårdlödd af minst 1 mm. godstjocklek.

Vid tryck- eller sugsystemet kan godstjockleken minskas till 0.5 mm., därest dubbla cylindrar användas och karbidbehållaren icke rymmer öfver 200 cem.

Tennlödning får icke användas på karbidbehållaren.

§ 3.

Ingen av lampans delar, som kommer i beröring med acetyléngasen, får göras af koppar.

§ 4.

Vid lampor, som äro inrättade efter *droppsystemet*, skall medfölja karbidbehållare och skall denna vara väl tätad vid vattenbehållaren medelst packning.

Vattenbehållaren skall vara försedd med ett eller flera säkerhetshål om högst 0.8 mm. diameter.

Droppventilen skall anbringas på lämpligt sätt och där så erfordras i särskildt ventilhus, så att hatten i ventilbehållaren icke försvagas.

§ 5.

Vid lampor, som äro inrättade enligt *tryck- eller sugsystemet*, skall medfölja vattenbehållare, som ej må vara af glas, porslin eller keramik, och skall vattenbehållaren vara väl tätad vid karbidbehållaren medelst packning.

Vattenbehållaren skall vara försedd med ett eller flera säkerhetshål om högst 0.8 mm. diameter.

Vattentillförseln får icke ske medelst skruf- eller kulventil.

§ 6.

Gasen skall passera genom filt, tagel eller liknande för att undvika tillstoppning af brännaren.

§ 7.

Karbidbehållaren skall, där ej särskildt mått för karbiden finnes, invändigt vara försedd med målat märke eller falsad rand för att angifva högsta myckenheten karbid, som i densamma får laddas.

Likaså bör vattenbehållaren vid tryck- eller sugsystemet förses med liknande märke för angifvande af vattnets maximimängd.

§ 8.

Kran må icke finnas på gasröret, dock tillåtes sådan vid sugsystemet, då dubbla vattenlås finnes, samt vid systemet »karbid i vatten».

§ 9.

Ränsnål skall medfölja varje lampa, likaså extra packning till bottenkruf å karbidbehållare.

§ 10.

Karbidlampa bör vara försedd med stativ för kupa och å karbidlykta bör anbringas skyddglas.

§ 11.

Varje lampa skall åtföljas af *noggrann* bruksanvisning öfver lampans skötsel.

§ 12.

Afvikelse från en eller annan af ofvannämnda bestämmelser kan medgifvas, därest särskilt betryggande anordningar anses föreligga. Stockholm i september 1917.

Gottf. von Feilitzen,

Statens inspektör för explosiva varor.

Att ingå på någon beskriining af i marknaden förda lampor torde här icke vara möjligt, då de numera kunna räknas i hundratal, utan nöja vi oss med att lämna nedanstående förteckning öfver hittills godkända typer:

Namn:	Försäljare
»Lux Acetella I»	A.-B. Lux, Stockholm.
»Lux Karbid I» Lykta	D:o
»Lux Karbid II» Lykta	D:o
»Lux Karbid III»	D:o.
»Carbo 100»	Tjornberg & Leth, Stockholm.
»Carbo 200» Lykta	D:o
»Carbo 300»	D:o
»Carbo 905 A»	D:o
»Hysings lampa»	Axel Hysing, Stockholm.
»Solid 1917»	Bröderna Malmqvist, Malmö.
»Svealampan»	Hallberg & C:o, Örebro.
»Thule»	Högman & Stark, Stockholm.

Namn:

Försäljare:

»Paco»	Palmerantz & C:o, Huddinge.
»Stjärnlampen»	Svensk Belysning, Stockholm.
»Stjärnlyktan» Lykta	D:o
»G. C. F. M. N:o. I»	G. C. Faxo, Malmö.
»G. C. F. M. N:o. II»	D:o
»Örn» Lykta	A.-B. John Hedbergs Maskinaffär, Malmö.
»Gense» Lykta	Gustaf Eriksons Metallfabrik, Eskilstuna.
»Pyro N:o. 60»	A.-B. Pyro, Stockholm.
»Pyro N:o. 70»	D:o
»Mars»	Knut Lindberg, Midsommarkransen.
»Record»	G. A. Grofberg, D:o
»Neutral»	Bröderna Friländer, Göteborg.
— — — — —	Svenska Velocipedfabriken, Trälleborg.
»Pax»	Sven & Hugo Malmström, Malmö.
»Perfect»	Handels- & Fabriksfirman Perfect, Stockholm.
— — — — —	Th. Lind, Råå, Raus.
— — — — —	A.-B. Stille-Werner, Stockholm.
»Ekonom»	C. A. Andersen, Nyköping.
— — — — —	Uppsala Armaturfabrik, Uppsala.
»Mignon»	A. M. Bree, Park Hotell, Stockholm.
— — — — —	F. Hollstein, Örebro.
»Unit»	Ingenjörfirman Clementson, Malmö.
»Z-lampa»	H. Carlssons Velociped- & Belysningsaff., Sthl.
»Acetella II»	A.-B. Lux, Stockholm.
»Janus»	A. Portström, Gävle.
»Luna»	Victor Gross & C:o, Stockholm.
»K. H. lampan»	K. V. Hellsberg, Stockholm.
»Bordslampa I»	Erikson & Lind, Linköping.
»Bordslampa II»	D:o
»Lykta»	D:o
— — — — —	E. Wojidkow & C:o, Malmö.
»Bords- & Arbetslampa»	C. C. Ohlsson, Stockholm.
— — — — —	Gustaf Johansson, Stockholm.
— — — — —	Industri A.-B. Aurora, Göteborg.
— — — — —	G. Streiffert, Stockholm.
— — — — —	J. E. Watz, Stockholm.
»Lykta»	Carl Brunström, Västanfors.
»55-an»	C. A. Christiansen, Stockholm.
»Edin-lampan»	Edins Metallvarufabrik, Härnösand
»Edin-lyktan»	D:o
»Sverige»	A. M. Bred, Stockholm.
»Victoria»	D:o
»Ljus»	K. J. Lindner, Avesta.
»Indus»	Gustaf Ohlson, Osby,
»Orion»	Svensson & C:o, Örebro.
»Fix»	E. V. Sundh, Stockholm.
»Trygg»	J. Johnssons Mekaniska Verkstad, Stockholm.
»Olofströmslampan»	Svenska Stålpressningsbolaget, Olofström
»Komet»	A.-B. Bröderna Boréus, Hälsingborg.
— — — — —	A.-B. Meisling & C:o., Malmö
— — — — —	Victor Johanson, Nybro.
— — — — —	Svenska Cykeldepoten, Varberg.
— — — — —	A.-B. Ådax, Stockholm.
»X»	O. Grönblad, Stockholm.
— — — — —	J. Johansons Mekaniska Verkstad, Stockholm
— — — — —	Martin Carlson, Stockholm.
»Aros»	F. O. Söderquist, Västerås.
»Jönssonlampan»	Acetylénaffären A. Jönsson, Hälsingborg.
»Elis»	G. E. Berndtsén, Stockholm.

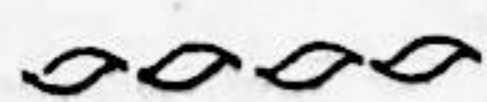
Namn;	Försäljare;
»Goodrich»	Amerikanska Gummibolaget, Stockholm.
»Herma»	Johannes Källander, Stockholm.
»Primo» Lykta	Kommandit Bolaget Knut Öberg & C:o., Malmö.
»Voga»	A. V. Holms Aktiebolag, Stockholm.
»Cito I»	Skulnatu Bruk, Skultuna.
»Cito II»	D:o.
»Cito III»	D:o.
»Sirius I»	S. J. Skogs Verkstäder, Örebro.
»Sirius II»	D:o.
»Sirius III»	D:o.
»Stella»	Karl Josefson, Holmtorp.
»Fyren»	Östberg-Lenhardtsons Nya A.-B., Stockholm.
»Ceres»	Fredrik Johnson, Nybro.
»Vea»	S. Stenkvist & C:o., Stockholm.
»Bergs Karbidlampa»	Nya Murbruksfabriken, Stockholm.
»Lucifer»	Aktiebolaget Sinumbra, Stockholm.
»Ossian»	Ossian Åkerlund, Hantverkareg. 76, Stockholm.
»Vidi»	Oscar Johnson, Birgerjarlsg. 103, Stockholm.
»Rosanders express» Lykta	J. M. Rosander, Cykel- & Maskinaffär, Trälleborg.
»Cimbra»	And. Hammer, Simrishamn.
»Linnéalampan»	Kalmar Metallindustri, Kalmar.
»Hernö» Lykta	R. M. Rosén, Härnösand.
»Tärnan»	Frans Eschenlohr, Malmö.
»Kungsör»	Kungsörs Bleckvarufabrik, Kungsör.
»Prios»	Svenska Maskinkompaniet, Stockholm.
»N:r 65»	K. Eriksons Metallfabriks A.-B., Eskilstuna.
»N:r 66»	K. Eriksons Metallfabriks A.-B., Eskilstuna.

F. n. är under ledning af statens inspektör en kontrollorganisation under inrättande. Enligt denna skall tillverkningen af lamporna ställas under sakkunnig kontroll, så att allmänheten kan erhålla garanti för att lamporna äro utförda i öfverensstämmelse med gifna bestämmelser.

Vi varna för inköp af andra än bevisligen godkända typer, samt för experiment med »hemmagjorda» konstruktioner.

Redan har dagspressen haft att berätta om fall af explosion med åtföljande eldsvåda på grund af bristfälligt konstruerade karbidlampor. Af stor vikt är, att de lamporna åtföljande skötselöfreskrifterna noga iakttagas.

Vi återkomma till ämnet.

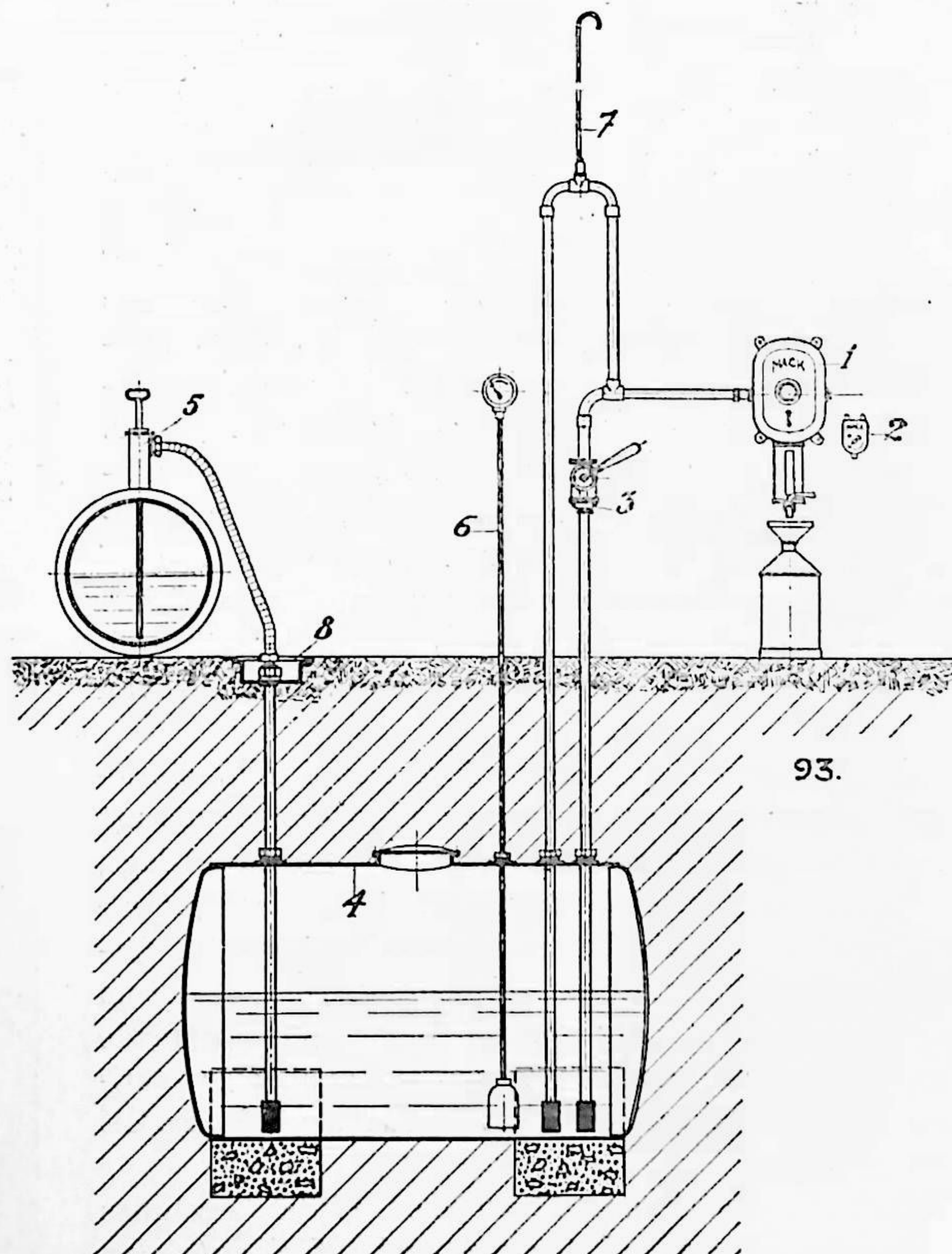
Förvaring af eldfarliga oljor enligt system Mack.

Ett svenskt system för förvaring och utlämning af eldfarliga oljor har i dagarna förts i marknaden.

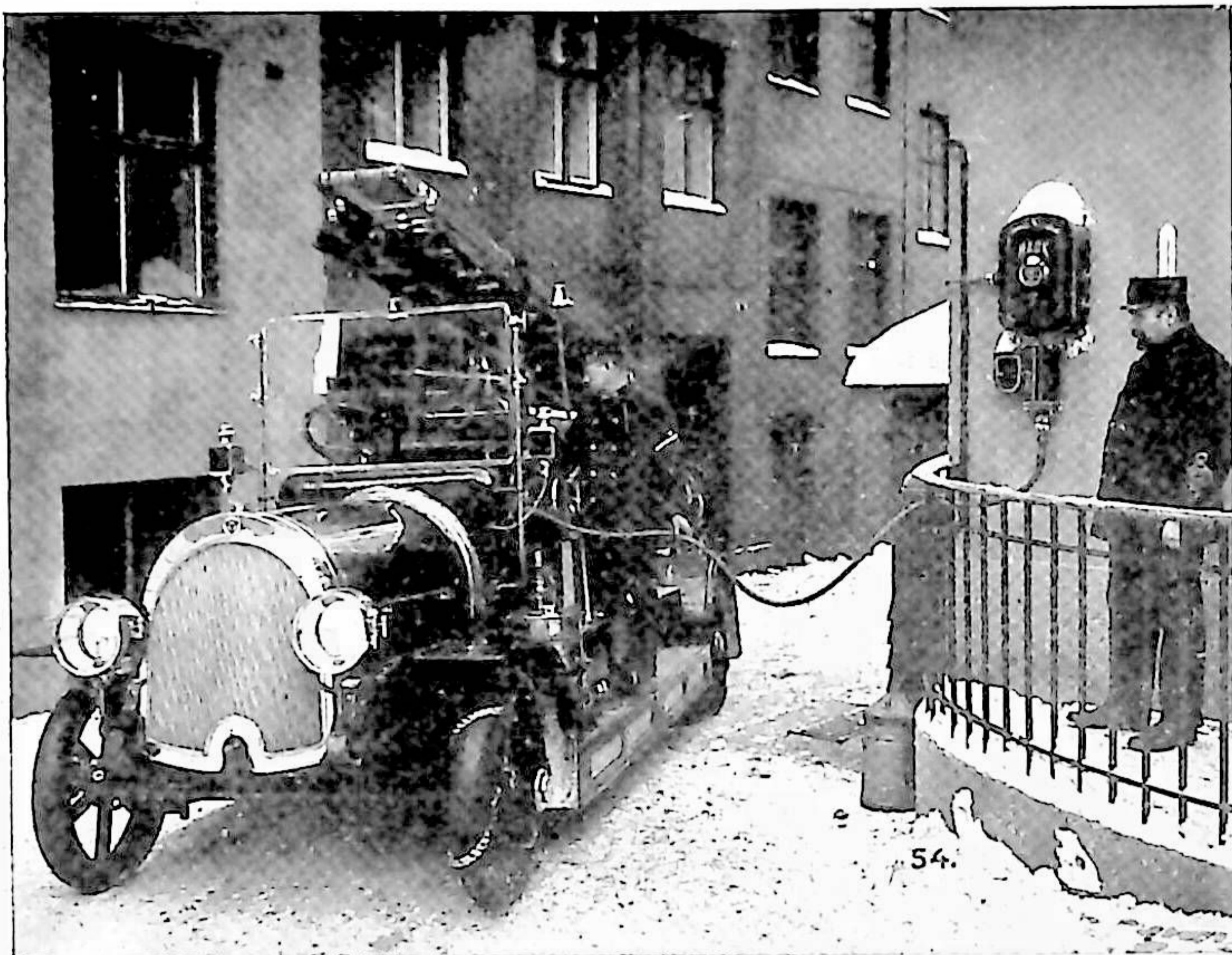
Detsamma lämnar ett fullständigt skydd för såväl vätskan som för grannskapet, och då dess konstruktion dessutom är synnerligen enkel, och priset kan fördelaktigt konkurrera med de redan kända utländska bensinlagringsanordningarna, har systemet ifråga mottagits med stort intresse af de ledande personerna såväl inom brand- som försäkringskretsar.

Anläggningarna tillverkas och föras i marknaden af Aktiebolaget Mack, Midsommarkransen, hvilken firma genom sina precisionsmätare för bensin och fotogen redan torde vara känd för de flesta brandmän i Sverige. Vi återgifva här en afbildning af systemet i sin helhet. Detsamma är, som synes, så pass enkelt, att en ingående beskrivning torde vara överflödig. Vi inskränka oss därför här till att i korthet beskrifva dess användning:

Bensinen fylles på cisternen genom häverten No. 5, hvilken sättes i gång därigenom att man drager några tag i pumpstängan, hvarefter fatet tömmer sig själf. Visareanordningen No. 6 anger ständigt bensinståndet i tanken.

Mack-Benzinanläggning.

Mack-benzinmätare vid Johannes Brandstation i Stockholm.

bensinanläggningar af andra system samt äfven i butiker och vid utlämningsställen, där bensinen, resp. fotogenen förvaras ofvan jord.

Ehuru många stora firmor under senaste åren ha skaffat sig utmärkta förvaringsställen för bensin, torde det finnas synnerligen få platser i Sverige, där handeln med eldfarliga vätskor är ordnad på ett fullständigt betryggande sätt. Det här ofvan omnämnda systemet är emellertid tillräckligt enkelt och billigt för att det skall kunna komma allmänt i bruk, och efter allt att döma kommer det att bli till stor hjälp för brandmyndigheterna i deras sträfvanden att reformera bensin- och fotogenhandeln.

När tappning från cisternen skall ske, ställer man medelst visaren, No. 2, in Mack-mätaren, No. 1, på den kvantitet som önskas, hvarefter man medelst pumpen No. 3 pumpar bensinen genom mätaren direkt i kärlet eller automobilen. När den önskade kvantiteten har tappats, släpper Mack-mätaren ej fram mera bensin.

Skulle genom för kraftig eller långvarig pumpning mera bensin tillföras än mätaren kan taga emot, rinner den överflödiga kvantiteten tillbaka till tanken genom luftröret. Vid större anläggningar kan maskindrifven pump anordnas.

Alla Mack-anläggningar äro försedda med en eller flera Mack-mätare. Desamma få justeras och krönas och kunna för den skull, i motsats till alla andra automatiska mätapparater, användas vid försäljningsställen för direkt tappning i kundens kärl eller automobil. Då apparaten är hermetiskt sluten, förebygges härigenom den spillning och avdunstning, som är oundviklig vid mätning enligt de vanliga metoderna. Den i cisternen förvarade bensinen är genom i alla rörledningar anbragta dubbla koniska metalltrådsnät fullständigt skyddad för explosion vid event. eldsvåda ofvan jorden.

Mack-bensinanläggningarna levereras i alla storlekar från c:a 300 liter och det är en glädje för oss att konstatera att tillverkarna kunnat sätta priset så lågt, att hvilket som helst företag, som säljer eller själf använder eldfarliga vätskor numera blir i stånd att förskaffa sig en brandsäker anläggning, som dessutom erbjuder en fullständig kontroll öfver den utlämnade kvantiteten. Då anläggningarna till alla delar fabriceras inom Sverige kunna leveranser ske på mycket kort tid.

Mack-mätarne kunna äfven med fördel användas äfven där vätskan ej förvaras enl. Mack-systemet. Mack-mätare finnas sålunda monterade vid ett antal

Ny lönestat för Gäfle brandkår.

För samtlig personal med (undantag af brandchefen) har nedanstående lönestat fastställts att gälla f.o.m. den 1 Juli d. å.

Öfverbrandmästaren.

lön	1.800:—	
tjänstgöringspengar	800:—	2.600:—
3 ålderstillägg å 240:	720:—	3.320:—

jämte beklädnadsbidrag och fri bostad, vedbrand och lyse i brandstationen.

Brandmästarne:

lön	1.400:—	
tjänstgöringspengar	600:—	2.000:—
3 ålderstillägg å 160:—	480:—	2.480:—

Mack-mätare för fotogenförsäljning.

BOWSER

ETABLERAD 1885

*Bensin- och
Oljelagrings-
anläggningar*

skydda fullständigt mot eld- och explosionsfara och förebygga alla förluster genom afdunstning och läckage.

Inga förhöjda brandpremier, när Bowseranläggningar användas.

Det äldsta, mest bepröfvade och mest praktiska systemet.

ÖFVER en million anläggningar för bensin, fotogen och alla slags oljor, i bruk öfver hela världen. I Sverige bland annat sålda till Stockholms, Uppsala och Helsingborgs Brandkårer, till Armén, Flottan, Statens Järnvägar och ett flertal enskilda firmor och bolag.

Fabrikanter:

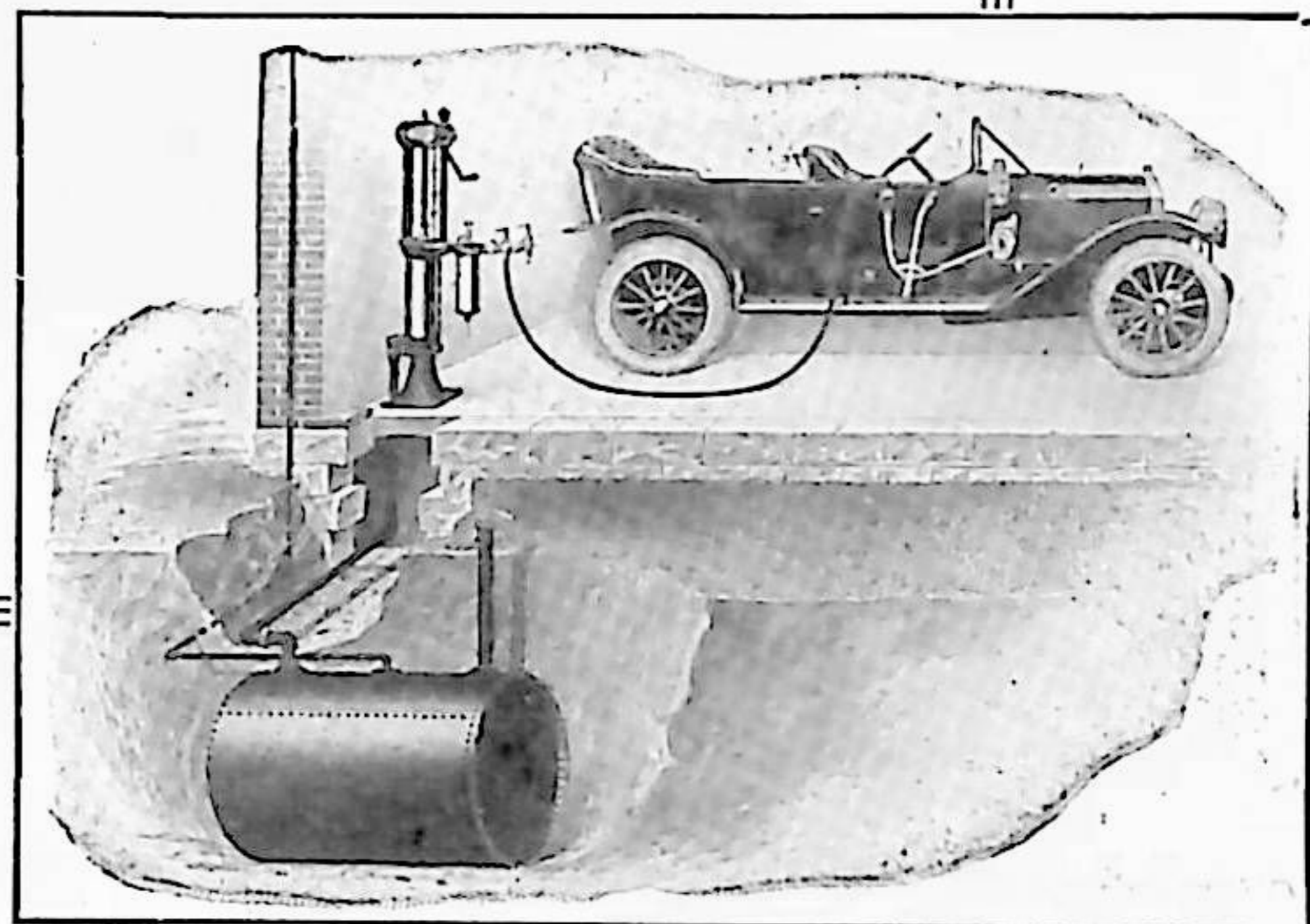
S. F. BOWSER & Co. Inc.

Fort Wayne, Indiana. U. S. A.

Offertter och upplysningar lämnas af

A.-B. GUMÆLIUS & KOMP.

Karduansmakaregatan 9, Stockholm

AGA
STRÅLKASTARE

för

AUTOMOBILER

och

BÅTAR

AGA
STORMFACKLOR

och

HANDLYKTOR

Begär kataloger och upplysningar.

från

GASACCUMULATOR

STOCKHOLM

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & Co.

Regeringsgatan 23, STOCKHOLM.

Knappar & Uniformseffekter

för Brandkårer.

Katalog sändes fritt på begäran.

Gynna

Tidskriftens

annonsörer!

Bensin

lagras
brandsäkert
och
explosionssäkert

om Martini och Hünekes anläggningar användas. Inga förhöjda brandförsäkringspremier, då detta system användes. Infordra vår offert.

AKTIEBOLAGET INGENJÖRSFIRMA

FRITZ EGNELL

STOCKHOLM.

RIKSTEL.
LOMMA 17

ETERNITBOLAGET
LOMMA
TILLVERKAR
TAKSKIFFERN

ETERNIT

VÄGGBEKLÄDNADSÄMNE
MATERIAL FÖR ELEKTRISKA
OCH KEMISKA
ÄNDAMÅL
KRÄVER INTET UNDERHÅLL

SVENSKT
FABRIKAT

TAKSKIFFERN OCH VÄGGBEKLÄDNADSÄMNET

ETERNIT

användes i stor utsträckning till STATENS, KOMMUNALA och PRIVATA BYGGNADSFÖRETAG samt för ELEKTRISKA ÄNDAMÅL.

SVENSKT FABRIKAT AF CEMENT OCH ASBEST.

ETERNITTAKEN

äro eldsäkra, isolerande, lätta, starka, stormsäkra, vattentäta och okänsliga för temperaturväxlingar.

SKANDINAVISKA ETERNIT AKTIEBOLAGET, LOMMA, RIKS. 17

Återförsäljare för mellersta och norra Sverige:

HERRAR NORMAN & C:o, Kungsgatan 3, Stockholm, Rikstelefon 21111.

BILLMANS
Fabriks- & Handels-Aktiebolag

Regeringsgatan 88. STOCKHOLM.

Telegrafadress :
»BILLMANS R. T. 4811»

ALLM. TEL. 4480.
RIKS TEL. 4811.

Brandredskap

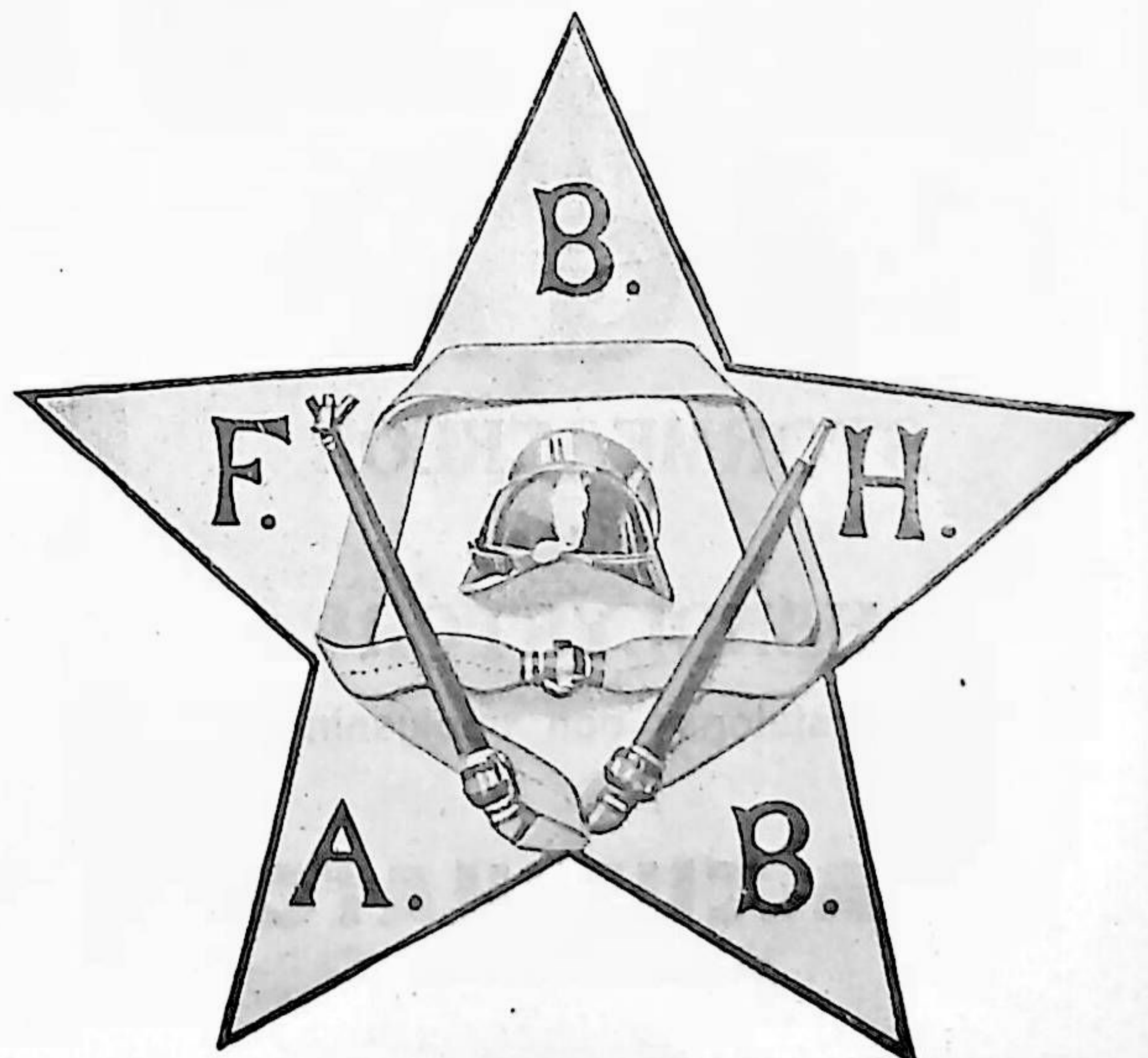
af alla slag.

Uppgör förslag till utrustningar

Lämnar kostnadsförslag

Katalog på begäran

Erhållit 2 guld- och 20 silvermedaljer.

jämte beklädnadsbidrag och fri bostad, vedbrand och lyse i brandstationen eller hyresersättning.

Ordinarie brandmanskap (brandförmän och brandmän):

lön 600:—
5 ålderstillägg å 120:— 600:— 1.200:—

jämte beklädnadsersättning, fri inkvartering i brandstationen eller för gift personal hyresersättning, fritt kosthåll in natura eller för gift personal portionsersättning, fri läkarvård och medicin samt arvode till brandförmän och automobilförare (brandman).

Extra brandman:

lika med för ogift ordinarie brandman, men utan ålderstillägg.

enhvar af brandkårens personal tillkommande ålderstillägg skola åtnjutas:

för befäl af högre grad än förman: vid början af det kalenderår, under hvilket tre, resp. sex och nio års tjänsteålder uppnås, samt för brandförmän och ord. brandmän: vid deras inträde uti andra, fjärde, sjette, nionde och tolfte tjänsteåret;

arvoden skola utgå efter 180:— kr. om året till brandförmän och till automobilförare (brandman):

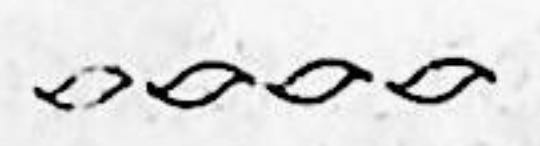
kosthållet till ogift brandmanskap utgår efter dagspris, som af Drätselkammaren godkännes, och portionsersättning till gift brandmanskap kontant, till motsvarande belopp pr man och dag;

i brandstationen boende personer anvisas fria familjebostäder med uppvärmning och fri belysning intill den myckenhet, som af Brandchefen på förslag af Belysningsstyrelsen bestämmes. Gift brandmanskap, som icke kan beredas bostadslägenhet inom stationen kan beviljas tillstånd att bo å af Brandchefen godkänd plats utom densamma och komma i åtnjutande af kr. 300:— om året i hyresersättning;

beklädnadsersättning skall utgå till öfverbrandmästaren med kr. 200:—, till brandmästaren med kr. 175:— och till brandmanskap med 165:— om året;

samt

fasta brandkårens personal skall vara skyldig att utan särskild ersättning för staden eller dess allmänna inrättningsars räkning utom brandstationen utföra arbete, som icke äger sammanhang med brandtjänsten, där sådant af Brandchefen pröfvat kunna utan men för brandtjänsten äga rum, hvarjämte nämnda personal skall utan anspråk på särskild godtgörelse vara underkastad ändring af eller ökad tjänstgöring vid tillfälle, då sådant anses erforderligt.

Förslag till omorganisation af Ystads brandväsen.

Den i December 1915 tillsatta kommittén för utredande af frågan om omorganisation af Ystads brandväsen har nu till stadsfullmäktige inkommit med yttrande och förslag i ärendet. Enligt kommittérades betänkande skulle afsevärda förändringar vidtagas inom stadens brandväsen. Först och främst skulle en fast brandkår upprättas och skulle denna utgöras af:

dels brandchef (fast aflönad)
vice brandchef (fast aflönad)
reservbrandchef (kommunalt förtroendeuppdrag)
dels af en kasererad fast aflönad brandkår, bestående af:

brandmästare }
brandförmän } uteslutande för brandkårstjänst
2 ord. brandmän }
4 ord. brandmän (handtverkare med bostad och verkstad inom brandstation)
4 extra brandmän (s. k. nattvaktmanskap),
dels af en reservkår, indelad i:
en 1. utryckning: 15 man med mindre fast lön samt timpenning,
en 2. utryckning: 75 man (kommunalt förtroendeuppdrag).

I staden finnes en väl organiserad frivillig brandkår, och har man tänkt sig, att dennas chef skulle väljas till reservbrandchef och att reservens 2. utryckning skulle bildas af den frivilliga kåren.

Vidare skulle en brandstation uppföras med plats för redskapen och med bostäder för kårens ord. personal.

Brandtelegrafan föreslås förbättrad och utökad med flera brandskåp. Bland ny redskap, som skulle anskaffas, märkes särskildt en automobil. Nattetid skulle finnas ett par af stadens hästar på stall i brandstationen.

Engångskostnaderna för förslaget genomförande äro beräknade till 97000 kr. samt årliga kostnaderna till 19200 kr., hvaraf kronor 5000 skulle erhållas i dels understöd af Skånska Brandförsäkringsinrättningen, dels i andra inkomster.

Som tiderna f.n. icke äro gynnsamma för nyorganisationens genomförande, hafva kommittérade, för den händelse stadsfullmäktige icke nu vilja besluta förslaget antagande, utarbetat förslag till tillfällig förbättring af brandväsendet.

Kommittérade hafva äfven aflämnat förslag till brandordning samt till reglemente för brandstyrkan.

Det är att önska, att kommittérades förslag resulterar i en välbehöflig omorganisation af Ystads brandväsen, då staden numera är af den storleken, att det

torde vara förenat med stor risk att längre uppskjuta brandväsendets ordnande efter modernare fordringar.

Protokoll. hållet vid Andra Svenska Brandchefsmötet i Örebro 7 och 8 Juni 1877.

(Forts.)

Emot detta beslut anmälde Direktör Nyström före protokolljusteringen följande reservation:

»Emot Brandchefsmötets beslut att medgifva en jury, som, enligt uppgift af herr Charles Söderberg, skulle vara tillsatt af försäkringsaktiebolagen Skandia, Svea och Sverige, för att, under det att mötet pågår, för nämnda bolags räkning verkställa profning i detalj af de vid mötet utställda ångsprutor, reserverar jag mig på följande grunder:

1:o. Innan ifrågavarande förslag fått störande inverka på mötets arbetsordning, hade styrkas bort, att den omnämnda juryn verkligen blifvit af de tre namngifna bolagen i vederbörlig ordning utsedd;

2:o. Enär programmet för afprofningen upptager mindre viktiga omständigheter, men utesluter den hufvudsakliga frågan: hvilka af de särskilda konstruktionerna äro företrädesvis lämpliga för våra förhållanden, anser jag programmet vara ensidigt uppgjort;

3:o.—Jag finner antalet af *verkliga* ingenjörer inom juryn vara i förhållande till öfriga jurymän altför litet;

4:o. Till och med endast för de detaljundersökningar, programmet upptager, är tiden alldeles för kort; än mindre skulle den förslå för undersökningar af den omfattning, som erfordrades för en fullt sakkunnig utredning af förhållandena;

5:o. Enda resultatet af den ifrågakomna detaljprofningen blir hinder och intrång i den profning af brandredskapen *i dess helhet*, som mötesbestyrelsen afsedt;

6:o. Ehuru mötet uttryckligen fritagit sig från solidaritet med den utifrån tillkomna juryn, torde den omständigheten, att densamma varit i verksamhet under mötet, lätt kunna komma att föranleda den missuppfattning, att juryn varit tillsatt af mötet och dess uppdrag fullgjort.

Däremot såge jag gärna, om vederbörande utställare medgäfvit, att de af dem utställda verken stanna kvar på platsen en eller annan dag efter mötets slut, för att då grundligt undersökas af i möjligaste mån kompetenta personer.»

C. A. NYSTRÖM.

§ 12.

Mötesförhandlingarne afslutades för dagen, för att fortsättas Fredagen den 8 Juni, sedan man afprofvat den utställda brandredskapen.

Den 8 juni.

§ 13.

Åttonde och nionde frågorna: »Behovvet af mot rök och hetta skyddande strålföraredräkter?» och »erfarenhet med dylika dräkter?» uppkallade endast två talare, Direktör Nyström och Doktor Petersson, som båda förordade enkom för strålförare afsedda dräkter. Mötet förklarade sig anse dräkter, som skydda mot rök och hetta, väl behöfliga och lämpliga för strålförare.

§ 14.

Vid elfte frågan, om »lämpligaste anordningen af eldsläckningsanstalterna med hänsyn till minsta möjliga konsumtion af fysisk kraft», uppläste Direktör Nyström följande anförande:

»Anförande rörande 11:te öfverläggningsämnet vid andra Svenska brandchefsmötet.

Allmänna vattenledningar äfvensom för mekanisk kraft inrättade särskilda pumpverk höra naturligtvis först och främst till de anordningar, som, med minsta möjliga konsumtion af fysisk kraft, kunna tillgodogöras för släckning af uppkommen vådeld. Enär släckningsarbetet äfven är väsentligen beroende af huru mycket elden hunnit gripa omkring sig, när samma arbete vidtager, kan man ock till de anordningar, som afse besparing af fysisk kraft vid eldsläckning, räkna brandtelegraferna, hvilka härvidlag betinga en oftast mycket afsevärd tidsvinst.

Frågan afser dock hufvudsakligen, huru den eldsläckningsredskap, som är inrättad för fysisk kraft, lämpligast bör vara anordnad med hänsyn till minsta möjliga konsumtion af sådan kraft.

En stadskommun bör, enligt min tanke, vara försedd med både större och mindre sprutor. De förra äro behöfliga för *släckning* af intensiv eld; de senare användas fördelaktigare för *begränsning* af uppkommen vådeld.

De större sprutorna komma i allmänhet i gång något senare; också är det oftast svårt att jämnt och ymnigt underhålla dem med vatten. De taga alltså i anspråk mycken fysisk kraft, ej endast direkt, för deras pumpande, utan ock indirekt, för vattentillförseln. Vid de tillfällen, då afståndet mellan brandplatsen och den naturliga vattentillgången är tämligen betydligt, konsumeras i allmänhet mer fysisk kraft för vattentillförsel medelst körning eller langning än för sprutornas pumpning. Förhållandet ställer sig visserligen annorlunda, när den hufvudsakliga vattentillförseln avvägbringas medelst uppföringsverk, från hvilka vattnet fortleddes medelst slangar ända fram till de egentliga sprutorna; men kraftkonsumtionen är dock äfven i detta fall, på det hela taget, ej sällan betydligt större, än den kunde behöfva vara.

För såvidt icke nyssnämnda afstånd är allt för

stort, kan man nämligen anordna så, att den indirekta kraftkonsumtionen (för vattenframskaffningen) undvikas. Om ifrågavarande (större) sprutor utrustas med slangar af tillräckliga och väl beräknade dimensioner, kunna de utan svårighet användas för direkt släckning på till och med 1,000 fots afstånd från den plats, på hvilken de uppställas. Placeras alltså ett på sådant sätt utrustadt sprutverk invid naturlig vattentillgång, kan detsamma begagnas för direkt släckning af eldsvåda inom 1,000 fot från denna vattentillgång. Är nu detta verk en sugspruta, har man sålunda endast att hålla dess pumpar i jämn gång; hela vattenframskaffningen till densamma bortfaller.

Man föreställer sig naturligtvis, att dylikt pumpningsarbete skall bli mycket tyngre, än när till sprutan användes slang af vanlig längd. Förhållandet är emellertid det, att pumpningen för den längre slangen ej behöfver bli tyngre alls än för den vanliga slanglängden. För att detta skall inträffa, måste likväl tvenne villkor uppfyllas: 1:o) slangens kaliber bör vara rätt beräknad; 2:o) slangen bör vara fullkomligt tät. Slangens kaliber bör vara sådan, att friktionen uti densamma inverkar endast obetydligt. Emellertid bör kalibern ej tagas öfver höfvan stor, emedan då komme att åtgå för lång tid, innan slangen fylles med vatten, hvarförutom den blefve för tung att handtera. Är slangen otät, erhåller strålen ej tillräcklig kastvidd.

Hufvudsakliga anordningen reducerar sig alltså till en affär med slangarne.

Att för ändamålet använda slangar af läder föranleder en betydlig kostnad. Dessutom äro läderslangar jämförelsevis tunga att handtera. Väflangarna, i synnerhet af gröfre kaliber, har man, ledsamt nog, hittills ej alltid kunnat erhålla tillräckligt täta. Man skulle sålunda vara hänvisad till s. k. gummerade eller gummibelagda väflangar. Dessa äro visserligen absolut täta; men, om ock betydligt billigare än läderslangar, äro de flera gånger dyrare än ogummerade väflangar. Dessutom sakna vi ännu erfarenhet i afseende på deras lämplighet för vårt klimat.

Efter att, till följd af olika iakttagelser i afseende på ogummerade väflangars täthet, hafva varit oviss, huruvida förenämnda anordning skulle kunna med sådana slangar genomföras, har jag kommit till den öfvertygelsen, att så kan ske. Den ojämnhet uti kvaliteten, som iakttagits äfven i afseende på slangar från särdeles väl renommerade firmor, beror nämligen, efter all anledning, ej af något öofvervinneligt sakförhållande utan af tillverkningsättet och af råmaterialelets godlek. Jag hyser därför numera ånyo den tillförsikt, att ogummerade väflangar äfven af särdeles grof kaliber kunna erhållas tillräckligt täta för att i stora längder vara fullkomligt användbara, ej blott såsom ledningsslangar utan ock såsom sprutslangar. Det ifrågaställda systemets successiva genomförande synes alltså vara från den ekonomiska sidan möjliggjordt. Nödvändigt är dock, att tillför-

litlig garanti vid inköp af väflangar beredes. För sådant ändamål borde finnas en eller flera profningsanstalter, vid hvilka slangarne kunde undersökas och likasom kontrollstämplas. Endast de slangar, som vid första vatteninläppning visa sig nästan fullkomligt täta för ett vattentryck af t. ex. 100 fot, skulle såsom dugliga sprutslangar afstämplas; för att afstämplas såsom dugliga ledningsslangar skulle erfordras täthet för t. ex. 35 fots vattentryck. Det torde vara öfverflödigt att här redogöra, hurudana tillställningar för dylik aprofning erfordras eller sättet för aprofningarnes utförande. Profningskostnaden blefve ersatt genom det högre pris, som de kontrollstämplade slangarne lätteligen skulle betinga.

De slangkalibrar, som förutsättas för sprutornas direkta tillgodogörande på afstånd af 200, 500 och 1,000 fot, äfvensom den motsvarande eller närmast högre nummer, hvarigenom dessa kalibrar i handeln vanligen betecknas, så ock tiden som åtgår för slangarnes fyllande med vatten, utvisas af nedanstående tabell, upprättad på grund af det iakttagna förhållandet att 100 kannor vatten i minuten kunna, utan allt för stor tryckförlust (friktion), framdrivas genom en 200 fot lång slang om 2 verktums diameter, hvilket öfverensstämmer med det likaledes iakttagna förhållandet, att för framdrifvandet, utan allt för stor tryckförlust, af 200 kannor vatten i minuten genom slang af 1,000 fots längd förutsättes en kaliber af närmare $3\frac{3}{4}$ verktums inre diameter.

Anm. De i tabellen för diametrarne utsatta talen äro uträknade, på grund af det först omnämnda förhållandet, med tillhjälp af Hawksleys inom vattenledningstekniken allmänt följda formel, enligt hvilken i förevarande fall fås diametern $x = 2 \sqrt{\frac{5 \cdot m^2 \cdot l}{100^2 \cdot 200}}$ i hvilket uttryck m betecknar vattenmängden i minuten och l slangens längd.

Vattenmängd i minuten	Slangens längd	Erforderlig inre diameter	Motsvarande eller närmast högre handelsnummer	Tid för slangens fyllande med vatten
100 kannor	200 fot	2,00 v.-tum	N:o 6	0,44 minut
» »	500 »	2,40 »	» 8	1,57 »
» »	1 000 »	2,76 »	» 10	4,15 »
150 »	200 »	2,35 »	» 8	0,40 »
» »	500 »	2,83 »	» 11	1,45 »
» »	1 000 »	3,25 »	» 13	3,83 »
200 »	200 »	2,64 »	» 10	0,38 »
» »	500 »	3,17 »	» 13	1,37 »
» »	1 000 »	3,64 »	» 16 (15)	3,62 »

Af förestående tabell finner man t. ex., att för framdrifvande utan allt för betydlig friktion af 150 kannor vatten i minuten genom en slang om 1,000 fots längd erfordras, att denna slang inre diameter utgör *minst* $3\frac{1}{4}$ verktum, hvilken kaliber i handeln närmast betecknas med N:o 13. Slangen fylles inom 4 minuter med vatten.

I allmänhet tillrådes emellertid att taga slangarne af $\frac{1}{4}$ verktum större (inre) diameter än de här ofvan

utsatta, eller af närmast högre handelsnummer än det i tabellen förekommande. Friktionen i slangarne blir då ganska obetydlig. Emellertid äro slangar med större inre diameter än $3\frac{1}{2}$ verktum något ohandterliga.

(Slangens diameter bör ej förväxlas med bredden af dess plattsida).

Med förestående må nu ej vara sagdt, att *samtliga* inom en kommun befintliga större sprutor böra vara utrustade med slanglängder afsedda för direkt användning på de längsta distanserna (inom 1.000 fot). Jag har velat endast antyda riktningen af de anordningar, som kunna vara lämpliga med hänsyn till besparing af fysisk kraft vid eldsläckning. Det för de större sprutorna — hvilka böra hafva till gänggången lika kopplingar — afsedda gemensamma slangförrådet torde emellertid böra vara så rikligt, att åtminstone en eller annan af dessa sprutor må kunna användas för direkt släckning på betydligt större af stånd än de hittills vanliga.

Ett visst antal sprutor, hvaribland de mindre, böra alltid afses för tillgodogörande af närbelägna mindre vattensamlingar i brunnar o. d. så ock af den första vattentillförseln, som verkställes medelst körning, bärning, langning o. s. v. Dylik tillförsel är likväl i allmänhet otillräcklig för ett större antal sprutor. Bättre är då, att densamma kommer endast ett mindre antal sprutor till godo, än att den fördelas på ett större. De sålunda tillgodosedda sprutorna användas till att förhindra eldsvådan att gripa omkring sig eller för direkt släckning, allt efter som elden är mer eller mindre intensiv. Under tiden intaga de återstående af de större med betydligare slanglängder utrustade sprutorna position vid närmaste naturliga vattentillgång för att därifrån verka direkte. Huru sprutorna i förevarande hänseende böra fördelas, beror af lokala omständigheter, de speciela anordningarne för vattentillförseln m. m.

Med det här ofvan anförda har åsyftats att ådagalägga, att vattenframskaffningsarbetet kan till stor del inbesparas, om de större sprutverken utrustas med slangar af sådana dimensioner, att samma verk kunna användas för direkt släckning på ganska betydliga afstånd, börande dock vid sådant systems genomförande afseende fästas vid det förhållandet att ett visst antal sprutor — ibland dessa företrädesvis de mindre — böra afses att fortare kunna sättas i gång och tillgodogöra det vatten, som bringas fram till brandplatsen, i synnerhet det som först framkommer. Naturlig vattentillgång bör vara så till hands, att afståndet mellan sådan och hus inom tätare bebyggd stadsdel ej öfverstiger 1,000 fot.

Med hufvudsakligt gillande af hvad Direktör Nyström anført, förordade mötet särskildt sugsprutor såsom tillbringare af vatten genom långa och goda slangar.

§ 15.

Tolfte frågan lydde: »Fördelen af allmänna vatten-

ledning, vare sig för direkt släckning eller endast vattentillbringning, i jämförelse med ångsprutor?»

Mötet satte vattenledningarnes nytta framför ångsprutornas.

§ 16.

Trettonde frågan »Under hvilka omständigheter bör fråga om inköp af en ångspruta inom våra landsortsstäder lämpligen framkomma?» besvarades på Direktör Nyströms förslag sålunda: »När en kommun, som icke har kasererad brandkår, skaffat så mycket vanlig släckningsmateriel, som dess brandstyrka förmår servera, samt finner denna materiel vara otillräcklig; då kan inom sådan kommun, så fram ej allmän vattenledning därstädes är att vänta, inköp af ångspruta lämpligen förekomma, förutsatt dock att god tillgång på maskinkunnigt folk finnes inom kommunen.»

§ 17.

Fjortonde frågan: »Lämpligheten af gemensamt skrufsystem för hela landets brandväsende?» och den Femtonde »Fördelen af spruthusens uppvärmning i jämförelse med eldfaran och kostnaden?» förbigingos.

§ 18.

Sextonde frågan lydde: »Erfarenhet med tak af vitrioldränkta spån i afseende på eldfarlighet?» Mötet förklarade sig anse takspån vara eldfarlig äfven då han är vitrioldränkt.

§ 19.

Såsom svar på sjuttonde frågan lämnade mötet det utlåtandet, att asfaltappen, rätt behandlad, icke är att anse såsom eldfarligt taktäckningsämne.

§ 20.

Adertonde frågan rörde tid, ort och sätt för nästa brandchefsmöte. Mötet beslöt att nästa brandchefsmöte skall hållas år 1880 i någon af Inspektören vid Städernas Allmänna Brandstodsbolag utsedd stad, som icke har kasererad brandkår.

§ 21.

Protokolljusteringen anförtroddes åt mötets ordförande och vice Ordförande samt Brandchefen i Örebro, Löjtnant Falkman.

§ 22.

Sedan mötets föredragningslista nu var genomgången, tog vice Ordföranden till ordet. Han betygade Ordföranden mötets vördnadsfulla och hjärtliga tacksamhet för den välvilja, med hvilken han gått företaget till mötes, samt för det utmärkta sätt, och det tålmod, hvarmed han ledt mötets förhandlingar.

Ordföranden tackade för förtroendet, samt för den hofsamhet och det lugn, som utmärkt öfverläggningarne. För honom hade dessa dagar varit lärostunder genom umgänget med sakkunnigt och praktiskt folk.

Ludwigsbergs Revolverpump

besitter de för en eldsläckningspump
särskildt fördelaktiga egenskaperna att
vara själsugande och att arbeta full-
komligt jämnt, utan skakningar i slang-
ledningarne. Sugförmåga 7—9 meter.
Inga ventiler med tillhörande pack-
ningar, fjedrar o. d.

Öfverlägsen, driftsäker konstruktion.

**LUDWIGSBERGS
VERKSTADS A. B. STOCKHOLM**

BOWSER

ESTABLISHED 1885

Undvik förluster, eld- och explosionsfara genom att lagra Eder bensin i anläggningar enligt system BOWSER.

Inga förhöjda brandpremier, när Bowseranläggningar användas.

Över en million lagringsanläggningar system BOWSER i bruk öfver hela världen, däraf ett hundratusental enbart för bensin.

Ett flertal anläggningar sålda till svenska brandstationer och enskilda firmor.

Fabrikanter:

S. F. BOWSER & Co. FORT WAYNE. U. S. A.

Offertter och upplysningar lämnas af

A.-B. GUMÆLIUS & KOMP.

STOCKHOLM

Värdering af brandskador å byggnader

utföres af *Ingenjör A. Rignér,*
expert å dylika skadors bedömande

De flesta under senare år förekommande brandskador i Stockholm med omnejd ha för såväl försäkringsgifvares som försäkringstagares räkning värderats.

Väl förtrogen med brand- & försäkringsväsende. Referenser från byggnads- & brandtekniker samt försäkringsmän, jämte förteckning å värderingar sändes på begäran.

Kontor: Stockholm, Tjärhofsgatan 54.

Tel. Riks. 21633. Stockholmst. 3411.

Telegramadress "ALFRING".

Han hoppades att något godt medförts af mötet och att en vidare utveckling af mötena skulle bidra till eldsolyckornas hämmande.

Härmed upplöstes det andra Svenska Brandchefs-mötet.

Sälunda tillgånget, betyga, enligt uppdrag:

OTTO SERRANDER. OLLE WENNERQVIST

1877 den 15 Oktober justerat.

AXEL BERGSTRÖM. O. W. FALKMAN.

Med godkännande af protokollet i öfrigt, instämmer jag till alla delar uti den af direktör Nyström afgifna reservationen emot det under § 11 antecknade beslutet angående profningen af ångsprutorna; med uttalande härvid af min åsikt: att genom berörda profning, ett störande ingrepp i mötets arbetsordning dgt rum; att den tillämnade, mera detaljerade undersökningen af de nio ångsprutornas konstruktion och beskaffenhet ej kunde å någon af desamma fullständigt genomföras; att någon jämförelse mellan de olika slagen af ångsprutor, utöfver den, som i mötesbestyrelsens program ingick, alls icke kommit till stånd; att de utom mötet tillsatta jurymännen icke afgifvit något slags officiellt utlåtande i frågan, hvartill de af helt naturliga skäl ej heller kunnat anse sig hafva varit befogade; och att såsom följd af allt detta, något annat resultat af omförmälda ingrepp i programmet icke uppkommit, än hinder och oreda vid den afprofning af eldsläckningsredskapen i allmänhet, som af mötets bestyrelse varit bestämd.

Stockholm den 17 Oktober 1877.

H. VOUGT.

Brandfaran genom elektriska strykjärn.

Den brandfara, som är förenad med användningen af elektriska strykjärn, har ofta blifvit framhållen, och från alla länder hör man klagomål öfver de skador, som dessa praktiska tingestär förorsaka. Brandförsäkringsbolagen följa dessa förhållanden med största intresse och samla material till bedömande af faran.

En brandberättelse, som förtjänar att särskildt uppmärksammas, finnes intagen i en utländsk facktidsskrift, ur hvilken vi hämtat densamma.

En fru skulle använda sitt elektriska strykjärn. I hennes egna rum fanns ingen väggkontakt, som passade. Hon begagnade därför en väggkontakt i ett rum, som var uthyrdt till en herre. Då hon var färdig med strykningen, tog hon proppen ut från väggkontakten, och lät strykjärnet stå på skrifbordet utan underlag.

Då hennes inackordering kom hem på kvällen, ville han tända sin bordlampa. Han märker då, att prop-

pen är borttagen från väggkontakten. Han letar i mörkret och finner — strykjärnkontakten, insätter den och slår till strömmen. Ingen lampa tändes; han kläder af sig i mörkret och ger sig till tåls med, att lampan måtte vara sönder.

Frampå natten förmärkes intensiv röklukt i huset. Man finner snart, att den härstammar från inackorderingens rum. Mannen ligger medvetslös af rökgaserna. Strykjärnet hade brändt igenom den tjocka bordskifvan och elden hade nästan banat sig väg till skrifbordslådan och dess brännbara innehåll.

Hade detta skett, så hade den bristande förståelsen af och obetänksamheten vid behandlingen af det elektriska strykjärnet kunnat få allvarliga följder.

Sjuktransporter i Stockholms omnejd.

En del läkare och andra personer, boende i samhällen i Stockholms närhet, hafva i dagarne utfärdat ett upprop med syfte att bilda en frivillig räddningskår eller räddningssällskap, hvilket skulle göra till sin uppgift att ordna sjuktransportväsendet i Stockholms län.

Man tänker sig saken så ordnad, att sällskapet skulle inrätta en eller flera stationer, på hvilka uppställdes bekväma sjuktransportautomobiler, hvilka i händelse af behot kunde rekvireras för sjuktransporter samt för annan teknisk och sanitär räddningstjänst. I fall af mobilisering skulle sällskapet ställa personal och utrustning till förfogande för Röda Korset för verkställande af lokala sjuktransporter.

Det område, inom hvilket sällskapet förnämligast skulle förlägga sin verksamhet, torde komma att bestämmas på ett konstituerande sammanträde. Förslagsvis har man tänkt sig, att området skulle omfatta samhällen, belägna på ett afstånd från hufvudstaden om tre à fyra mil.

Beträffande den ekonomiska sidan af saken föreslås, att de personer inom verksamhetsområdet, som önska understödja sällskapets verksamhet, skola ingå såsom medlemmar och erlägga en årsavgift, som förslagsvis upptagits till 5 kronor, eller ock en gång för alla erlägga 100 kronor. Medlemmarna erhålla för årsavgiften för sig själfva, hustru och hemmavarande barn under 18 år fria sjuktransporter till inom verksamhetsområdet belägna lasarett och kliniker.

Kommuner, industriella verksamheter, arbetsgifvare och andra, som lämna årliga bidrag till sällskapet, kunna härigenom bereda sina underlydande fria transporter i händelse af olycks- och sjukdomsfall.

Ersättningsmateriel inom den elektriska industrien.

På Elektricitetsverksföreningens årsmöte i förra månaden i Stockholm hölls af Ingenjören Tore Husberg ett föredrag om ersättningsmateriel inom den elektriska industrien.

I föredraget framhölls, att det ej endast rådde brist på arbetskraft inom den elektriska industrien i de krigförande länderna, utan led man äfven af en betydlig materialbrist. Vårt land stode inför något liknande, och det vore på tiden, att man började att tänka på surrogat, på det att icke fullständig stagnation skulle inträda.

I Tyskland hade man redan omedelbart efter krigsutbrottet börjat att systematiskt använda ersättningsmedel och tillsatt komitéer för utrönande af dessa medels verkningar och möjligheter.

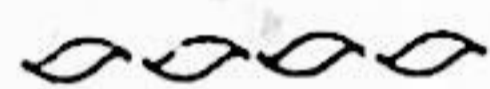
Dessa försök hade ledt till ändrade normalbestämmelser inom industrien och elektrotekniken samt till utgifvande af råd och anvisningar i hithörande ämnen.

Exempelvis kunde nämnas, hurusom vid krigsutbrottet alla förråd af koppar och kopparlegeringar togos i beslag af staten. Industrien fick så utexperimentera framställningsprocesser för andra metaller som ersättare.

Därvid har det visat sig, att aluminium flerstädes kommit att ersätta kopparn. Tillverkningsmetoderna för aluminium hafva genom ändamålsenliga applikationer afsevärdt förbättrats.

Järnet har funnit nya användningssätt.

Papperet ersätter jute och hampa vid jordledning.

Eldsvådor.

SVERIGE.

Göteborg. Den 28 Sept. klockan 3.12 f.m. alarmerades brandkåren till Abrahamsson & Mobergs båtvarf vid Färjenäs. På obekant sätt hade eld uppkommit i nämnda båtvarf samt med stor våldsamt kastat sig öfver ett större trämagasin med inneliggande lager af papp- och pappersbalar. Vid brandkårens framkomst var båtvarfvat nedbrunnet, och inom magasinet rasade elden med stor våldsamt. Med sju slangledningar från Flodsprutan och en från en mindre handkraftspruta släcktes elden på ca 6 timmar. Eftersläckning och vakthållning pågick uti ca 26 timmar.

Den 28 Sept., innan ännu släckningsarbetet vid förestående eldsvåda var avslutat, alarmerades brandkåren klockan 3.10 e.m. till Backa Ångsåg vid Tingstadsvasen. Sannolikt genom gnistor från en ångbåt hade eld uppkommit i sågen samt spridt sig till den intilliggande brädgården. Vid brandkårens framkomst rasade elden med oerhörd våldsamt. Med 12 slangledningar

— 10 från Flodsprutan och 2 från motorsprutbåten Penta — släcktes elden på ca 4 timmar. Eftersläckning och vakthållning pågick uti ca 12 timmar.

Falköping. Natten till den 5 Sept., vid tvåtiden, utbröt eld i Bryggeriaktiebolaget Victorias stora byggnadskomplex vid Storgatan. Elden började i en byggnad, som sista tiden varit apterad för pliggfabrikation. Förutom denna del af byggnadskomplexet nedbrann bryggeriets mälteri. Efter 2 timmars vackert släckningsarbete var brandkåren herre öfver elden. Det intilliggande gasverket samt ett flertal träbyggnader i samma kvarter som de brinnande byggnaderna voro starkt hotade, men räddades. En stor del maskiner och verktyg förstördes, och har eldsvådan orsakat ett längre uppehåll i driften, såväl för bryggeriet som för pliggfabriken.

Kristinehamn. P. A. Engdahl & Sons borstbinderifabrik nedbrann inom loppet af en timme till grunden den 28 september. Elden utbröt vid 5-tiden på morgonen. De stora byggnaderna, inneliggande lager af råmaterial, hel- och halffabrikat samt de oersättliga maskinerna blefvo lågornas rof. På grund af den under branden rådande starka stormen uppstod ett intensivt gnistregn, hvilket framkallade sekundärbränder på tvänne ställen flera hundra meter från fabriken. Man lyckades dess bättre att släcka dessa små eldsvådor i deras början.

Orsaken till eldens uppkomst är att söka i kortslutning i elektrisk ledning.

Det brunna var lågt försäkradt. Skadorna anslås till ca 200.000 kronor. Fabriken sysselsatte omkring 100 man.

Svenljunga. Aktiebolaget Konfektions byggnader jämte lager och verkstäder i Svenljunga nedbrunno den 28 september. Det stora lagret, som var försäkradt för 300.000 kronor, förstördes fullständigt. Fastigheten var försäkrad för omkring 12.000 kronor.

Elden anses hafva uppstått i skräddareverkstaden.

Vexjö. Berghems glasbruk vid Säfsjöström härjades natten till den 27 september af en eldsvåda, vid hvilken själfva fabriksbyggnaden nedbrann. Bostadsbyggnaderna äfvensom ett hus, där råvaror och en del färdigpackade glasvaror funnos, blefvo räddade.

Elden uppstod därigenom, att en degel med smält glas sprang sönder, hvarvid massan rann ut på golvet och antände detta.

Det brunna var försäkradt för 105.000 kronor, af hvilka 70.000 kronor i Svea och resten i ett engelskt bolag.

Skåne. I September månad utbröt eldsvåda å Kristinehofs gods, som äges af Kammarherren, Grefve Erik Piper. Genom eldsvådan förstördes den stora kringbyggda ladugården, två stallbyggnader och en ladulänga, hvarjämte en del otröskad säd samt hö förtärdes af elden. Själftva slottet var under en del af branden starkt hotadt, men räddades.

LUX'

Eldsläckningssystem

med

FLYTANDE KOLSYRA

för

ELDFARLIGA VARUUPPLAG - GARAGER
- - - BIOGRAFER - FARTYG etc. etc. - - -

AKTIEBOLAGET LUX
STOCKHOLM 8.

FAXIN

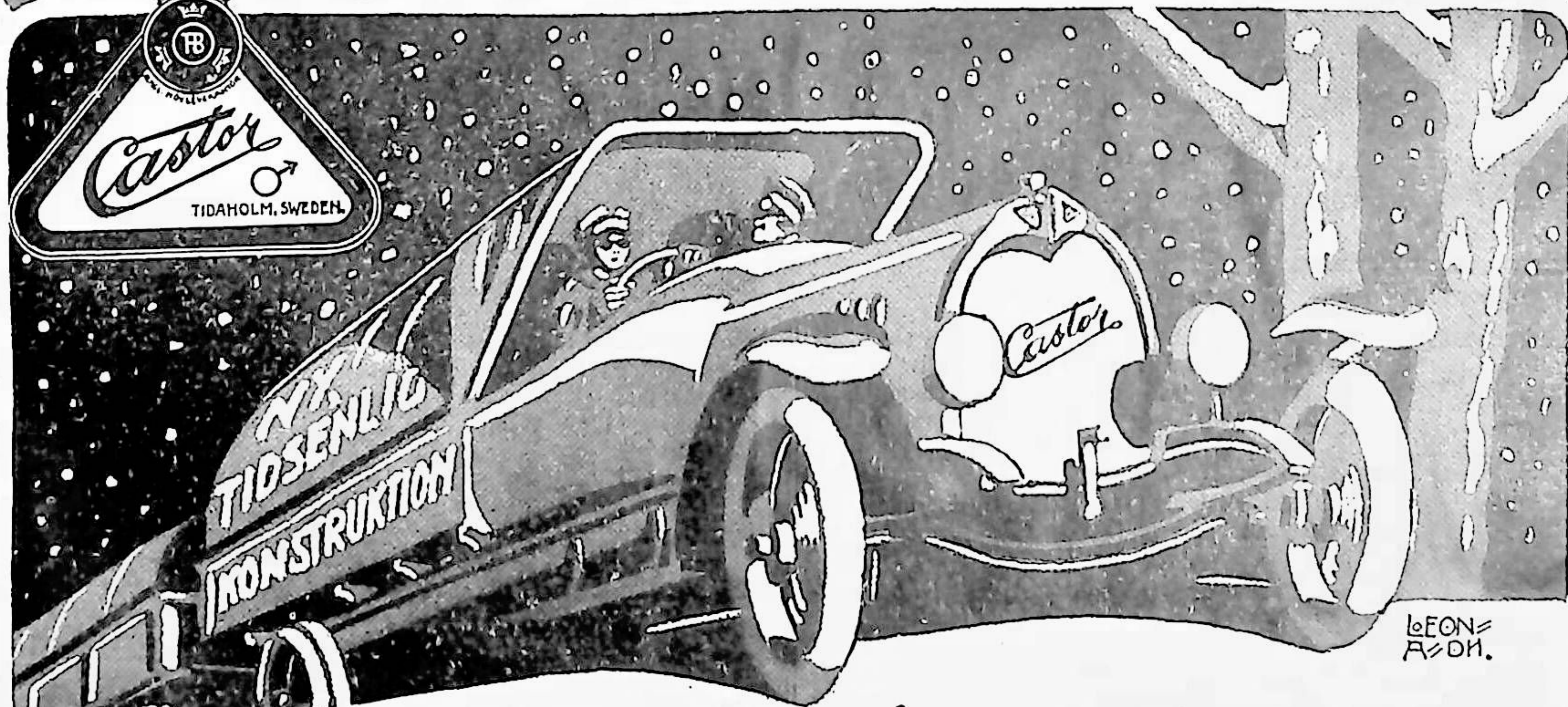
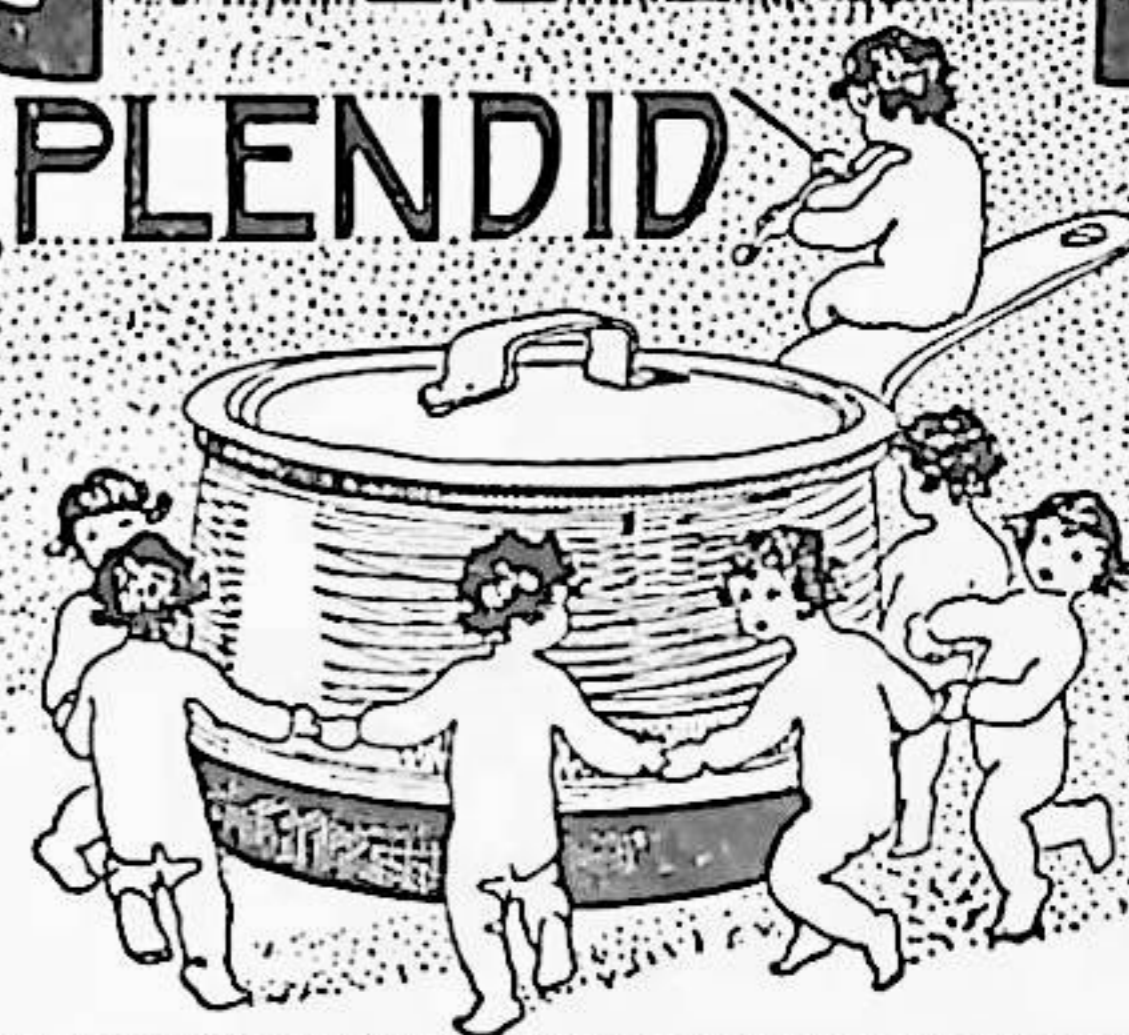
öfverträffadt

Putsmedel

för alla metaller.

POLERINGEN GÅR SOM EN
DANS OM MAN ANVÄNDER

GÄHNS SPLENDID

LEON
A. O. H.

TIDAHOLM'S NYA LAST- OCH

BRANDKÅRS- OCH AUTOMOBILER.

Generalagenter

CRONSTEDT, KASTENGREN & CO, Birgerjarlsgatan 6,

(f.d. DAMLER-MERCEDES AUTOMOBILAGENTUR)

Begär offert!

Stockholm.

Uniformer för brandmän och s. k. larmrockar.

Prima varor och billiga priser.

Leverantör till Göteborgs Brandkår.

Akt. Bol. Otto Berlin,
GÖTEBORG.

Annonsera i

"Tidskrift för

BRANDVÄSENDET"

Brandkårsliteratur

från Svenska Brandchefsföreningens Förlag.

Årsprotokollet 1910 — innehåller bl. a. Är brandstadgan för rikets städer i behof af omarbetning och i hvilka hänseenden? Om brandsyner. Belysningsmateriel för brandkärer. Om brandtelegrafer. Slangars behandling. Teatrar ur brandteknisk synpunkt.

D:o 1911 — Bensin och dess förvaring. Tryckförluster och dessas beräkning i slangar. Brandprof af olika slags yttertak.

D:o 1912 — Brandkärernas uniforms- och titelfrågor. Brandskydd i fabriker och eldfarliga inrättningar.

D:o 1913 — Lifräddningsanordningar för sjukhus, hospital och fängelser. Studier af Norrländska sågverks- och trävaruindustrier. Om ljusgårdar, gårdsutrymme och portgångar. Brandsäkra dörrar.

D:o 1914 — Automobilfordon för brandväsendet. Eldsläckningsväsendet å Baltiska utställningen. Föreskrifter för ambulering biografteater. Lux's automatiska kolsyresläckningsanordningar. Brandtekniska studier i Köpenhamn. Lidingö köpings brandkår.

Årsprotokollet 1915 — Ludwigsbergs Penta Revolverspruta. Ang. falsk alarmering. Själfantändningsexperiment. Ansvarsförsäkring för brandkärer.

D:o 1916 — Om Bergenbranden. Svensk brandteknisk terminologi. Skyddsanordningar i hotell. Släckningshjälp till grannsamhällen.

Pris pr årsprotokoll 1 kr. för föreningsmedlem, 2 kr. för öfriga.

Om bensin och dess förvaring af Civilingenjör Karl Thoringren pris 1:—

Om vattenledningstryck och eldsläckning af Professor J.

Gustaf Richert..... » 1:50

Lifräddnings- och skyddsanordningar i sjukhus, sinnessjukanstalter och fängelser af Brandchefen R. Stridbeck » 1:—

Om brandsäkra byggnader af Professor Carl Forssell » 1:—

Räddning af djur ur brinnande eller af elden hotade byggnader af: — — — — f. pris pr st. 15 öre; vid rekvisition af minst 100 ex. 12 öre och 200 ex. 10 öre pr st.

Om själfantändning af Brandchefen W. Bergqvist » 1:—

Riktlinjer för brandsyner och besiktningsförrättningar. Grundade på prejudikat. Obs.! Nyutkommen. Nödvändig för brandsynerförrättare » 3:50

Rekvisitioner göras hos Svenska Brandchefsföreningen, Kalmar.

Studier gifva intresse för yrket och fackkunskap!

Orsaken till eldens uppkomst är att söka i *explosion af ett acetylengasverk*.

Det brunna var försäkradt i »Skåne».

Lycksele. En bagarstuga, bebodd af en arbetarefamilj, nedbrann till grunden, hvarvid arbetarens 11 månader gamle son erhöi så svåra brännskador, att han inom kort afled. En 3-årig dotter dog några dagar senare, likaledes på grund af de skador, som hon ådragit sig, innan hon blef räddad ut ur den brinnande byggnaden. Arbetaren själf blef under släckningsarbetet svårt bränd å händer och fötter.

Allt lösöret, som var oförsäkradt, brann upp och dessutom 700 kronor i kontanter, hvilka arbetaren sparade samman för att blifva i stånd att bygga sig ett eget hem.

Bassholma. Bassholma villa i Skåne, tillhörig en skådespelerska Fröken Tilly Svensson, förstördes af eld i september månad i år. Inköpspriset för villan var för 5 år sedan 5.000 kronor. Lösöret hade i mars i år blifvit försäkradt för 22.000 kronor i ett bolag och hade senare i ett annat bolag försäkrats för ytterligare 50.000 kronor. På grund af vissa med branden förknippade omständigheter har ägarinnan häktats såsom misstänkt för att hafva anlagt elden.

Sätofta. Landtbrukaren Svante Larssons gård nedbrann den 27 september. Elden, som förorsakades genom gnistor från *trösklokomobilen*, började i ena loglängan och spred sig därifrån snabbt till alla ladugårdsbyggnaderna. All gröda och gårdens yttre lösöre blefvo lågornas rof. Kreaturen lyckades man rädda. Boningshuset var starkt hotadt, men blef med svårighet räddadt.

Det brunna var försäkradt, men så lågt, att ägaren anses lida stor förlust.

Skåne. Hemmansägaren Per Hanssons i Bosgården hela fastighet nedbrann till grunden i september månad i år. Gården bestod af tre sammanbyggda längor samt ett uthus.

Orsaken till eldens uppkomst är att söka i gnistor från en *trösklokomobil*.

Elden började i ladugården, där tröskningen pågick, och spred sig till boningslängan och från denna till stallängan. Denna sistnämnda hade endast en utgång och mot denna låg elden på, så att alla försök att rädda de sålunda inestängda kreaturen misslyckades. Två hästar, några kalvar och ett tiotal svin blefvo innebrända. Granngården var starkt hotad.

Skåne-Tranås. Landtbrukaren August Olssons gård har nedbrunnit i grunden. Kreatur och det mesta af lösöret räddades. Elden uppstod genom gnistor från *ångtröskverkets lokomobil*. Det brunna var försäkradt för 14.000 kronor.

Krageholm. Landtbrukaren Lars Anderssons gård Vasatorp under Krageholms gods i Söfvestad i Ystads trakten har nedbrunnit. Gnistor från *trösklokomobilen* antände boningshuset, hvilket jämte logar och stallängor

samt allt lösöret och hela grödan från 45 tunnland blefvo lågornas rof. Det enda, som räddades, var lokomobilen som vållat olyckan!

Det brunna var lågt försäkradt, hvarför ägaren lider en kännbar förlust.

UTLANDET.

Köpenhamn. I hamnen låg i början af oktober månad i år en norsk ångare lastad med karbid. Denna var förpackad i cylinderformiga plåtbehållare, utvändigt klädda med trä. Lasten var ursprungligen värderad till 1½ mill. kronor, men man hade nu lossat så mycket af densamma, att endast för 400.000 kronors värde kvarlåg ombord.

Onsdagen den 3 Oktober på aftonen märkte besättningen, att från lastrummet utvecklades en tämligen stark värme. Man förmodade därför, att någon eller några af behållarne gått sönder och karbiden, som då fallit ut, kommit i beröring med vatten ombord. Emellertid tyckes besättningen icke hafva tagit vidare notis af saken.

Men påföljande morgon vid 7-tiden, då lossningen skulle återupptagas och man tog af luckorna till lastrummet, slogo täta gasmoln upp ur rummet. Det oakadt försökte besättningen att lossa lasten och på detta sätt undanrödja den hotande taran. Vid ½10-tiden på förm. måste man emellertid uppgifva arbetet och tillkalla brandkåren.

Brandkåren uttryckte under befäl af den vakthafvande officeren på hufvudbrandstationen. Denne tillkallade emellertid efter verkställd rekognoscering den vakthafvande brandchefen, vice brandchefen Friis.

Då brandkåren inträffade på ort och ställe, liknade lastrummet en krater, ur hvilken de illaluktande gaserna med stark vehemens slogo upp. Vinden dref rökmolnen in mot husen vid de angränsande gatorna och de därstädes boende fingo brådtom att stänga fönstren.

För släckningsarbetet rekvirerades ett par järnvägs-vagnar sand. I stora träkärl hissades sanden ombord och anbragtes i ett jämnt lager ofvanpå karbidlaster. Under den fuktiga sanden minskades gasutvecklingen och branden i träemballaget, men helt släcktes dock icke elden.

Medan man ännu väntade på, att sanden skulle göra effekt, så att man kunde börja med upprödningsarbetet, inträffade flera explosioner med tämligen starka detonationer och med ljuseffekter ungefär som vid ett fyrverkeri.

Då dessa explosioner inneburo en afsevärd fara såväl för brandkårspersonalen och besättningen som ock för själfva ångaren, gjorde man allt klart för att afsluta släckningen med kolsyra från ett tiotal kolsyrebehållare, som anskaffats och upplagts på kajen.

Genom gummislangar af liten kaliber leddes kolsyran ned i lastrummet och hvad sanden icke förmått, det

utförde nu kolsyran. Efter någon tid var elden fullständigt släckt och upprödningsarbetet kunde taga sin början. Alla karbidkärn, hvares träbeklädnad varit angripen af elden, blefvo hissade upp på däck och därifrån transporterade i land samt upplagda på kajen.

Arbetet var ganska besvärligt. Många af behållarne voro ännu så starkt upphettade, att den minsta beröring framkallade brännsår. Och gasutvecklingen var så besvärlig, att den i hög grad försvårade arbetet.

Efter arbetets slut hade visserligen flera af brandmanskapet smärre brännblåsor och sår företrädesvis på händerna, men endast en man måste sjukrapporteras, lidande af förgiftningsymptom.

Köpenhamn. I den gamla delen af staden utbröt den 25 September i år en eldsvåda i ett på nedre botten af huset beläget färgeri. Personalen i färgeriet flydde omedelbart efter eldsutbrottet genom dörren, ledande ut till trappuppgången. Lågorna sköto ut i trapphuset och satte detta i brand. Då trappan var den enda i huset, blefvo samtliga innevarande afskurna från att komma ut ur huset. En af de innevarande störtade upp på husets tak och måste härifrån nedtagas af brandkåren öfver mekanisk steg. De i öfre våningarne innevarande blefvo likaledes öfver stegar bragta i säkerhet.

Efter 1 timmas arbete var elden släckt och hade då hunnit att nästan fullständigt förstöra hela trapphuset.

Köpenhamn. Den 2 Augusti i år observerade en förbipasserande på gatan, att rök utträngde ur ett vindfönster till en 5-vånings fabriksbyggnad, som tillhör Möller, Seeligmann och Nathans skofabrik på Vesterbrogade 107.

Brandkåren alarmerades genast per telefon, men redan innan släckningstågen hunnit anlända, stod taket i full brand. Och innan man hunnit få de mekaniska stegarne förda in på de mycket trånga gårdarne, som omgifva fabriken, brann c:a 100 kvadratmeter af taket.

Branden såg vid denna tidpunkt synnerligen hotande ut. Men redan inom loppet af 15 minuter hade man med vatten genom 6 slangledning ar slagit ned de klara lågorna.

Men härmed var eldsvådan ingalunda bekämpad. Elden hade nämligen från vindsvåningen banat sig väg nedåt genom två trapphus, ett hisschack och två genom hela byggnaden dragna ventilationskanaler, hvilka voro försedda med en massa öppningar, genom hvilka elden kunde slå ut.

Till råga på allt möttes brandkåren, hvart helst den vände sig inom byggnaden, af stängda dörrar, så att man antingen måste forcera dessa eller stegledes taga sig in i rummen i fråga.

Slutligen utvecklade de ämnen, som brunno inom byggnaden, en intensiv rök, hvilken på sina ställen var så frän, att brandmanskapet måste arbeta med rökmask.

Efter c:a 1 timmas arbete var dock elden fullständigt under kontroll.

Skadan var ganska afsevärd, men täckt genom försäkring.

Under branden inträffade, att ett par halftak, på hvilka en massa nyfikna, trots alla varningar, hade tagit plats, gåfvo efter för tyngden och störtade in. Ingen af åskådarna kom emellertid nämnvärdt till skada.

Gjedser. Den 26 September i år inträffade en explosion på Gjedsers järnvägsstation under följande omständigheter:

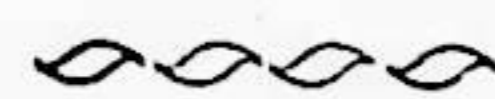
Man var sysselsatt med vagnväxling. Bland vagnarne fanns en tankvagn. För att undersöka, huruvida den var fylld eller ej, gick en tullbetjänt upp på vagnen och lyste omkring med en vanlig lykta med tändt stearinljus. Följden blef en våldsam explosion af de i tanken varande bensinångorna. Lågorna slog högt till väders och den vårdslöse betjänten blef mycket illa bränd. En kammarskrifvare, som stod nedanför vagnen, blef slungad till marken af det starka lufttrycket. Detonationen var så våldsam, att hela staden kom på benen och trodde, att en mina exploderat i hamnen.

Danmark. Sövertorps gård vid Rudkjöbing nedbrann i september i år till följd af gnistor från *tröskelkomobil*, i hvilken eldades med torf och ved.

Brandstyrkan »räddade» först skafferiernas ätbara innehåll, därpå all frukten i trädgården samt slutligen vindrufvorna i drifhusen.

En massa dyrbara konstföremål blefvo förstörda, då de skulle räddas ur den hotade hufvudbyggnaden. Och då det så blef klart, att elden icke skulle kunna sprida sig till densamma, började man att flytta in lösöret igen. Under detta arbete blefvo resterna från det första »räddningsarbetet» illa åtgångna.

»Nye Danske» skall reglera skadan.

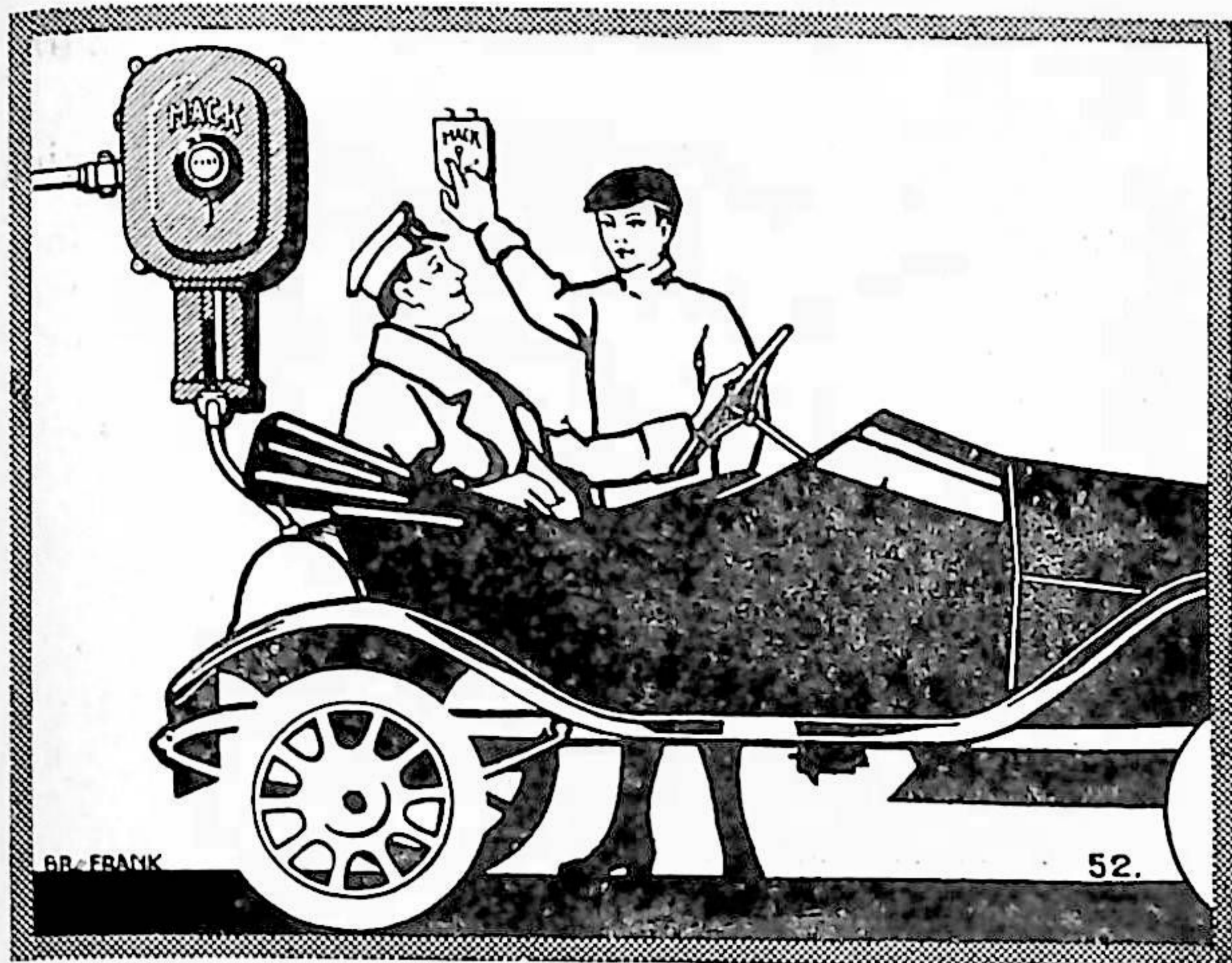
Från brandkårens verksamhet 1916.

SVERIGE.

Karlstad. Brandkåren har under 1916 varit alarmerad 39 ggr. Elfva eldsvådor hafva varit af den omfattning att slangledning ar från brandpost eller ångspruta behöft användas. Under året har nyanskaffats bl. a. 1 manskapsvagn, 1 redskapsvagn och 1 slangvagn samt 2 parselar.

UTLANDET.

Köpenhamn. Årsredogörelse för förvaltningsåret 1 April 1916 — 31 Mars 1917 har utkommit. Af densamma framgår, att brandkåren under året varit alar-

MACK

Inreg. varumärke.

Bensin-Anläggningarna

utesluta all eldfara!

De äro oberoende af temperaturförhållandena och kunna användas för alla eldfarliga vätskor.

Hvarje anläggning förses med en automatisk justerad och krönt Mack-mätare.

Till alla delar svenskt fabrikat.

Vi kunna garantera korta leveranstider och ett förstklassigt utförande.

Aktiebolaget MACK : Stockholm.

Postadress: MIDSOMMARKRANSEN.

Stor tidsbesparing. Ingen spillning. Mack får krönas.

merad 728 gånger, under det att 132 eldsvådor eller tillbud till sådana blifvit släckta, utan att brandkåren blifvit tillkallad. Sammanlagda antalet eldsvådor under året utgör sålunda 860 mot 993 närmast föregående året. Största antalet eldsvådor inträffade i Mars. Falsk alarmering inträffade 27 gånger. Antalet automobilbränder uppgick till 22 mot 15 närmast föregående år. Vid eldsvådor hafva 13 vuxna och 7 barn kommit till skada. 2 barn dogo vid eldsvåda, innan brandkåren kommit tillstädes. 1 kvinna och 1 barn afledo på hospital som följd af skador vid eldsvådor.

FRÅN EGET LAND.

Stockholm. Väg- och vattenbyggnads styrelsen har efter samarbete med bränslekommissionen hos civilministern framlagt förslag till åtgärder till förekommande af skogseld vid användande af ved som bränsle på de enskilda järnvägarne.

På kommunalteknikernas årsmöte i Stockholm i september i år tillsattes på förslag af stadsingeniören i Nässjö Karl E. Romson en komité med uppdrag att utarbete förslag till normaltyp för byggnadsordningar för städer och större samhällen.

På mötet diskuterades grundligt frågan om fordringar på vattenledningar ur eldsläckningssynpunkt.

Drätselnämndens första afdelning hemställer i skrivelse till Stadsfullmäktige, att dessa måtte anvisa 241.300 kronor till uppförande af en brand- och polisstation i Bromma församling.

Hälsingborg. Till brandchef har af stadsfullmäktige valts brandlöjtnanten i staden, löjtnanten i Kungl. Lifregementets husarers reserv Otto Sandwall.

Malmö. Vid Malmö brandkår förevisades för någon tid sedan en till staden af A.-B. Scania Vabis levererad sjuktransportautomobil. Bilen är i vanliga

fall afsedd för en bår, men kan genom en enkel anordning beredas plats för två ev. tre bårar. Goda ventilationsanordningar finnas, vidare skåp för vattencistern m.m. Belysningen är elektrisk. Motorn har en styrka af 50 hkr. Garanterad hastighet 80 km. pr timme. Stigningsförmåga 1:6. Bilen har kostat 16.300 kronor. Bilen är i första hand afsedd att användas vid olycksfall, hvarvid afgiften för transporten är satt till 1 krona pr gång. Den kan äfven användas för vanliga sjuktransporter, men är afgiften vid sådana tillfällen 5 kronor.

FRÅN UTLANDET.

Åbo. Till brandmästare (brandchef) har för någon tid sedan utsetts förutvarande brandmästaren i Wasa K. A. Arell. Herr A. är medlem af Svenska Brandchefsföreningen, och har deltagit i några af dess årsmöten, hvarvid han förskaffat sig många vänner bland sina svenska yrkeskamrater.

Bergen. Man hoppas att i en snar framtid kunna påbörja återuppbyggandet af den nedbrunna delen af staden. Arbetet är planerat sålunda, att vägväsendet utför planeringen, därefter nedläggas alla erforderliga ledningar och därpå göras gatorna i ordning. Det senare arbetet torde komma att draga en kostnad på 2—3 mill. kronor och kräva flera år.

Hvad själfva byggnadsverksamheten angår, så menar man, att densamma måste stimuleras icke endast med en länegaranti på 90 % som hittills, utan äfven

Ångspruta.

Begagnad större eller mindre ångspruta köpes kontant.

Utförlig beskrivning med billigaste pris till

G. TAUBE, Saltsjö—Järfa. Riks. Järfa 86.

genom räntefria lån. Om ett komplex t. ex. kostar 700.000 kronor och endast kan förränta 500.000 kronor, så borde de 200.000 kronorna lämnas såsom räntefritt lån af kommunen, dock likvisst på villkor, att lånet förräntas, när konjunkturstegring inträffar. Byggnader med sådana lån må icke göras till spekulationsobjekt.

Norge. Norges Brandkassa kunde den 18 Augusti i år se tillbaka på en 150-årig verksamhet.

Några siffror för åren 1847—1917 belysa utvecklingen:

Försäkringssumma:

- 1 Juli 1847: 129½ mill. kronor,
- 1 Juli 1880: 604½ mill. kronor,
- 1 Januari 1917: 2 milliarder kronor.

Brandskadeersättning m. m.:

- 1847—1859 7.900.000 kronor,
- 1860—1869 12.242.000 kronor,
- 1870—1879 10.400.000 kronor,
- 1880—1889 17.800.000 kronor,
- 1890—1899 23.500.000 kronor,
- 1900—1912 39.000.000 kronor.

Premieinkomst:

- 1847—1859 5.800.000 kronor,
- 1860—1869 7.100.000 kronor,
- 1870—1879 12.500.000 kronor,
- 1880—1889 17.200.000 kronor,
- 1890—1899 21.600.000 kronor,
- 1900—1912 40.800.000 kronor,

Vid brandkatastroferna i Bergen och Molde år 1916 förlorade Brandkassan c:a 11.6 och 1.1 mill. kronor.

Brandkassans fonder utgjorde den 1 Januari 1917 1½ mill. kr.

B. F. P. C. Komitén har haft sin uppmärksamhet riktad på vikten och betydelsen af, att man under nu rådande förhållanden sökte i största möjliga grad inskränka förluster genom brand af säd, foderämnen o. l. varor.

Komitén har i detta syfte utgifvit ett med röda bokstäfver tryckt plakat, på hvilket meddelas några af de viktigaste försiktighetsmåttan med hänsyn till ladugårdar, lador, tröskning, uppbränning af affall, själfantändning m. m.

Vidare gifvas råd med afseende på de enklaste och mest praktiska eldsläckningsapparaterna.

Plakatet utdelas gratis.

Danmark. Under den senaste tiden hafva inträffat en rent af förfärande mängd eldsvådor på grund af vårdslöshet och oförsiktighet vid tröskning. På en enda dag omtalades i hufvudstadspressen icke mindre än 8 dylika eldsvådor i olika delar af landet. Man frågar i anledning häraf: »Huru skall detta gå? Huru mycket skall fortfarande få lof att förstöras i dessa tider, då det framför allt borde gälla att söka bevara allt? Vore det icke skäl i, att man eftertryckligt straffade oförsiktighet, vårdslöshet, öfverträdelse af gällande

bestämmelser o.s.v., de skyldige till straff och andra till varnagel, samhället till bästa?»

Såväl arbets- och fabriksdirektoratet som föreningen af ömsesidiga danska brandförsäkringsbolag hafva utskänt upprop med maning till iakttagande af största möjliga varsamhet. Men detta tyckes icke vara tillräckligt.

Det torde nog vara erforderligt, att både myndigheter och försäkringsgifvare taga itu med skarpare medel, som verkligen voro så eftertryckliga, att de kunde åstadkomma förbättring, ty, menar man, bra som det är, är det nu alldeles icke.

Ofvan relaterade fakta erinra osökt om förhållandena i Sverige, särskildt i Skåne, hvarest på senaste tiden eldsvådor, orsakade af trösklokomobiler, varit synnerligen talrika.

Schweiz. I kantonen Schweiz har för någon tid sedan genom folkomröstning antagits en lag, som ålägger ägare af fast egendom att hålla denna försäkrad mot brandskada. Enligt lagens § 1 består försäkringskyldighet för alla byggnader, som öfverstiga ett värde af 1.000 francs. Skulle ett brandförsäkringsbolag af en eller annan anledning vägra att teckna försäkring för visst objekt, skall denna öfvertagas af en sammanslutning af brandförsäkringsbolag på villkor, som närmare angifvas i en maximalpremietariff. Denna sammanslutning skall ock försäkra statens byggnader. Lagen lämnar försäkringstagaren fritt val af försäkringsgifvare. Det af kantonens värderingskommission fastställda försäkrings- eller byggnadsvärdet gäller såsom ersättningsvärde, därest icke försäkringstagaren kan leda i bevis, att ersättningsvärdet enligt lagens föreskrifter är mindre än försäkringsvärdet. Särskildt förtjänar att nämnas, att lagen bestämmer, att ingen försäkring kan försättas ur kraft på grund af försummad inbetalning af premier o. l. Uppstå restanser, kunna de event. betalas af kommunen mot transport af krafvet.

Personalia.

Stockholm. Direktören för försäkringsaktiebolaget Oceans brandafdelning D. A. Lundgren fyllde den 7 Oktober i år 50 år. Direktör Lundgren har under åren 1901—1909 varit redaktör för försäkringstidningen Gjallarhornet.

Rättelse.

I artikeln om Tidaholmsbilen, nr 9 d. å., hafva ett par tryckfel insmugit sig. Å sid. 124 står i första raden at artikeln (123 × 185) hvilket skall vara (125 × 185). Vidare har å sid. 125 en ill. af *motorn* genom ett misstag å tryckeriet kommit att benämnas växellådan.